

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ

Helsingissä,

10 päivänä marraskuuta 1939.

Kiertokirje N:o 22.

Tietojen antaminen.

Kansanhuoltolautakuntien ohjesäännön 8 § kuuluu

„Kansanhuoltolautakunnan tulee toimittaa kansanhuoltoministeriölle ja kansanhuoltopiiritoimistolle näiden vaatimat lautakuntien toimialaa koskevat tiedot.”

Tähän mennessä kansanhuoltolautakuntia on pyydetty lähettämään joko kansanhuoltoministeriöön tai piiritoimistoon seuraavat tiedot:

a. Kansanhuoltoministeriöön:

1. Ilmoitus siitä, montako ostokorttia kansanhuoltolautakunta on vastaanottanut.
2. Ilmoitus siitä, kuinka paljon ostokortteja kansanhuoltolautakunnan toimesta on kunnan alueella jaettu. (Jos ostokortteja jaetaan edelleen, ilmoitetaan kuukausittain, paljonko niitä on jaettu lisää.)
3. Ilmoitus siitä, montako ostolupatodistuselomaketta kansanhuoltolautakunta on vastaanottanut sekä mitkä ovat niiden ostolupatodistusten numerot.
4. Ilmoitus kunnan nykyisestä asukasluvusta, jos se on huomattavasti muuttunut viime vuoden vaihteesta lähtien.
5. Ilmoitus, montako kylää ja yksinäis-tilaa kunnassa on tai montako katua kaupungissa on.
6. Ilmoitus siitä, kuinka monelle ruokakunnalle ostokortteja on kunnan alueella jaettu.
7. Ilmoitus siitä, että kuntaan on valittu kansanhuoltolautakunta, kansanhuoltolautakunnan jäsenten nimet sekä lautakunnan osoite.

b. Kansanhuoltopiiritoimistoille:

1. Yhteenveto liikkeiden tai laitosten sokerivarastosta. (Lomake N:o 9.)
2. Yhteenveto liikkeiden tai laitosten sokerinkäytöstä. (Lomake N:o 10.)

Kansanhuoltolautakunnille.

3. Yhteenveto yksityisten ruokakuntien ilmoittamista takavarikonalaisista sokerimääristä. (Lomake N:o 15.)
4. Ilmoitus sokerinjakelusta jälleenmyyjille. (Lomake N:o 11). Ensimmäiseltä jakelukaudesta 9/10—22/10.
5. Ilmoitus sokerinjakelusta tehtaille, ravintoloille, laitoksille y. m. s. (Lomake N:o 12.) Ensimmäiseltä jakelukaudesta 9/10—22/10.)
6. Yhteenveto yksityisten ruokakuntien ilmoittamista takavarikonalaisista kahvimääristä. Lomake N:o J 19.)
7. Yhteenveto liikkeiden ja laitosten kahvi-varastoista sekä kahvin myynnistä ja muutosta käytöstä. (Lomake N:o J 20.)

Näitä tietoja tarvitaan välttämättömästi säännöstelynalaisten tavaroiden hankintaa ja myyntiä järjestettäessä, samoin kuin tarkkailutoimintaa hoidettaessa ja kehitettäessä. Jos tällaisten tietojen antaminen laiminlyödään tai jos tietojen antamisessa viivytellään jakelujärjestelmä ei voi toimia riittävän tehokkaasti vaan asioiden hoidossa tapatuu viivytystä. Valitettavasti on kuitenkin todettava, että suuri osa kansanhuoltolautakunnista on laiminlyönyt antaa edellä lueteltuja tietoja. Kansanhuoltoministeriö kehoittaa sen vuoksi niitä kansanhuoltolautakuntia, joilla tällainen laiminlyönti on, hoitamaan tehtävänsä viipymättä. Niiden lautakuntien, jotka jo tietävät vaaditut tiedot antaneensa, ei luonnollisestikaan tarvitse tämän kirjeen perusteella niitä uudelleen lähettää. Kuitenkin on syytä tutkia, onko pyydetty tiedot jo annettu, ja jos silloin havaitaan, että jokin tässä kysymyksessä olevista tiedonannoista on jäänyt lähettämättä, se on heti toimitettava perille.

Takavarikoitua kahvia vastaavat kupongit.

Ne ruokakunnat, joilla oli kahvintakavarikointipäivänä hallussaan takavarikonalaista kahvia

ja kahvinkorviketta, ovat velvolliset toimittamaan kansanhuoltolautakunnalle ostokorttinsa sitä varten, että niistä leikataan takavarikonalaisten kahvin ja kahvinkorvikkeen määrää vastaava määrä B-kuponkeja. Todetakseen, että kaikki ruokakunnat, joilla oli takavarikonalaista kahvia ja kahvinkorviketta, todella ovat näin menetelleet, kansanhuoltolautakunnan on suoritettava tarkkailu varastoilmoituslomakkeiden perusteella. On todettava, että jokaiselta kahvi- ja kahvinkorvikevarastoa ilmoittaneelta ruokakunnalta on varastoa vastaavat kupongit saatu.

Jos jollakin ruokakunnalla oli takavarikoimispäivänä kahvia ja kahvinkorviketta niin paljon, että sillä ei ole vastaavaa määrää B-kuponkeja, joista kukin vastaa 250 gr kahvia tai kahvinkorviketta, niin sellaisen ruokakunnan varastoilmoituslomake on erikseen säilytettävä. Lomakkeeseen merkitään vain, mitä painomäärää vastaava kuponkimäärä ruokakunnalta on saatu. Se määrä vähennetään ruokakunnan varastosta ja loppu jää edelleen takavarikkoon.

Kiertokirjeen numerot.

Koska eräistä kansanhuoltolautakunnista on tullut huomautuksia siitä, etteivät ne ole saaneet kaikkia kiertokirjeitä ja ovat tästä asiasta tehneet ministeriölle valituksia, ilmoitetaan täten, että seuraavat kiertokirjeet on lähetetty kansanhuoltolautakunnille: N:o 1, 2, 6, 7, 10, 13, 14, 16, 18, 19 ja 20. Muut kiertokirjeet on lähetetty piireille tai liikkeille. Tästä lähtien vain kansanhuoltolautakunnille lähetettävät kiertokirjeet numeroidaan, siis järjestyksessään no:sta 20 lähtien.

Kahvi.

Tukkuliikkeille ja paahtimoille on kiertokirjeellä huomautettu, että lomakkeella N:o 18 ilmoitettava varasto käsittää vain *tullattua kahvia*. Vain tullattu kahvi katsotaan varastossa olevaksi kahviksi. Silti on tukkuliikkeitä ja paahtimoita pyydetty lomakkeessa *erikseen* mainitsemaan tullivarastoissa tai warrantissa oleva tullaamaton kahvi. Tämä on tarkoitettu kansanhuoltoministeriön ja kansanhuoltopiirien tietoa varten eikä kansanhuoltolautakunnilla ole mitään tekemistä näiden lukujen suhteen. Siis kun kansanhuoltolautakunnat laativat yhteenvedot varastoissa olevista kahvimääristä, ei lomakkeella N:o 18 erikseen mainittuja tullaamattomia, tullivarastoissa ja warrantissa olevia kahvimääriä saa ottaa yhteenvedoon.

Asianomaisten paahtimoiden ja tukkuliikkeiden tarkkailutilille tulee merkittäviksi vain tul-

latut kahvimäärät. Tullaamaton kahvi tulee tarkkailutilille merkittäväksi vasta kun kahvi tullaan ja on asianomaisten paahtimoiden ja tukkuliikkeiden tehtävä ilmoitus jokaisesta tullaamastaan kahvierästä.

Paahtimoiden, jotka saavat oikeuden pakata n. s. verokahvia, tarkkailutilit pidetään kansanhuoltoministeriössä. Muiden paahtimoiden sekä tukkuliikkeiden tarkkailutilit pidetään kansanhuoltopiirien piiritoimistoissa. Jos tukkuliikkeellä tai paahtimolla on yksi tai useampia vähittäiskauppoja, on vähittäiskauppojen tarkkailutiliä pidettävä kansanhuoltolautakunnassa. Samoin jos tukkuliikkeellä tai paahtimolla on kahviloita tai ravintoloita j. n. e. on näiden tarkkailutiliä pidettävä kansanhuoltolautakunnassa, joka siis antaa tarvittavat ostolupatodistukset.

Kuten yllä on mainittu, tulee paahtimoiden ja tukkuliikkeiden tehdä ilmoitus jokaisesta tullaamastaan kahvierästä asianomaiseen kansanhuoltovirastoon. Samoin jos jollakin vähittäisliikkeellä, ravintolalla t. m. s. on ostettuna tullaamatonta kahvia, on tämän tehtävä ilmoitus jokaisesta tullaamastaan erästä asianomaiseen kansanhuoltovirastoon, siis kansanhuoltolautakuntaan. Tämän ilmoituksen perusteella kyseellinen kahvierä viedään asianomaisen liikkeen tarkkailutilille. Jotta tämä ei tulisi tehdyksi kahteen kertaan, on kansanhuoltolautakunnan tiedustettava, sisältyykö tällainen erä jo lomakkeella N:o 18 ilmoitettuun kahvivarastoon vai ei. Jos se jo sisältyy, ei tietenkään kahvierää viedä toistamiseen tarkkailutilille. Tämä tiedustelu on sen takia tarpeellinen, koska tällaiset liikkeet eivät ole olleet tietoisia, että vain tullattu kahvi katsotaan varastossa olevaksi kahviksi, minkä taas paahtimot ja tukkuliikkeet tietävät, koska heille on siitä erikoisesti eräissä kiertokirjeissä mainittu, ja on voinut siis sattua, että tällainen vähittäisliike tai ravintola on ilmoittanut lomakkeella N:o 18 tullaamatonta kahvia varastossa olevana kahvina.

Tietojen pyytäminen ylemmistä virastoista.

Kansanhuoltoministeriö ilmoittaa, että mikäli kansanhuoltolautakunnat tehtävissään tarvitsevat tietoja, joita voidaan saada vain ylemmistä virastoista, niitä ei pitäisi pyytää suoraan näistä virastoista, vaan kansanhuoltoministeriöstä. Ministeriö toimittaa silloin lautakunnille pyydetty tiedot, mikäli ne ovat sellaisia, että niitä kansanhuoltolautakuntain tarpeisiin voidaan saada.

Ostolupatodistuksilla ostaminen.

Kansanhuoltoministeriölle on ilmoitettu sellaisiakin tapauksia, että esim. sokerinostolupatodis-

tuksen saaja on saanut ostoluvan suuremmalle sokerimäärälle kuin hän on voinut ostaa. Ilmoitetuissa tapauksissa on sitten käynyt niin, että ostaja on ostanut vain osan ostolupatodistuksen määrästä ja jättänyt ostolupatodistuksen myymälään. Seuraavana jakelukautena hän on saanut uuden ostolupatodistuksen, jolloin menettely on saattanut uusiintua.

Kun näin menetellään, myymälä voi, jos se menettelee vilpillisesti, tilittää myydyksi koko ostolupatodistukseen merkityn määrän. Jos näin tapahtuu, myymälän varastoon jää ylijäämää, jolla voidaan keinotella.

Jotta tällaisia tapauksia voidaan välttää, olisi meneteltävä niin, että ostolupatodistuksia annettaessa *muille kuin vähittäismyyntiliikkeille*, on huolellisesti harkittava aikaisemmin annettujen ohjeiden mukaisesti, paljonko ostolupatodistuksen hakija todella tarvitsee ja voi yhdellä kerralla ostaa. Jos ostolupatodistuksen hakija kuitenkin haluaa yhdellä käynnillään saada ostolupatodistukset koko jakelukautta varten, vaikka hän ei sitä määrää voi yhdellä kerralla ostaa, silloin hänelle voidaan antaa kaksi tai useampia ostolupatodistuksia niin pienille määrille, kuin hän voi yhdellä kerralla ostaa. Lupatodistuksen saajalle on huomautettava, että todistukseen merkitty määrä on ostettava yhdellä kerralla. Vähittäismyyntiliikkeille taas on huomautettava, että ne saavat vastaanottaa ostolupatodistuksia ainoastaan siinä tapauksessa, että lupatodistukseen merkitty määrä ostetaan yhdellä kerralla kokonaisuudessaan.

Väärinkäytöksistä edellä sanottuja ohjeita varten on ilmoitettava piiritoimistoon.

Verokahvi.

Lauantaista marraskuun 11 päivästä alkaen

tulee kauppaan n.s. verokahvia, jota myydään säännöstelyn ulkopuolella vapaasti kaikille sitä haluaville. Verokahvina myydään ainoastaan paahdettua ja pakattua kahvia ja sitä saavat pakata vain ne paahtimot, jotka saavat siihen kansanhuoltoministeriöltä luvan. Jokaisessa verokahvipakkauksessa on valtion leima ja valmisteverokonttorin hyväksymä veronauha. Mikäli kansanhuoltolautakunnan tietoon tulee, että verokahvina yritetään myydä muitakin kuin veronauhalla varustettuja kahvipakkauksia, siitä on kiireesti viranomaisille ilmoitettava.

Verokahvia saavat vähittäismyyntiliikkeet ostaa paahtimoilta ilman ostolupatodistuksia eikä kansanhuoltolautakuntain tarvitse verokahvin varastoista pitää kirjanpitoa.

Lomakkeiden tilaaminen.

Ministeriö huomauttaa, että lomakkeita ei ole tilattava piiritoimistoilta, kuten useasti on tehty, vaan suoraan ministeriön omasta lomakevarastosta osoitteella *Kansanhuoltoministeriön lomakevarasto, Säätytalo, Helsinki*. Jos muita asioita sisältävän kirjeen yhteydessä halutaan tilata lomakkeita, ministeriön jakeluosasto voi tällaisissa tapauksissa välittää tilaukset lomakevarastoon.

Ellei kiertokirjeissä mainittuja, kansanhuoltolautakuntien käytettäviä lomakkeita ole saapunut tai saavu samalla viikolla kuin a. o. kiertokirje, niitä ei ole jätävä odottamaan, vaan on kiireesti ilmoitettava ministeriölle lomakkeiden puuttumisesta.

Uusien lomakkeiden tilaukset on lähetettävä hyvissä ajoin, jottei niiden puuttuminen tavalla tai toisella aiheuta viivytyksiä.

Kansanhuoltoministeri R. v. Fieandt.

Osastopäällikkö Onni Toivonen.

